

НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ	
ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	
№.....	дата..... 201 г.
Входен № 371	дата 30 сч. 2013
София 1013, ул. Шановски пръвод № 52, Ет. 17	
тел: 02/ 870 21 91; факс: 02/ 870 21 91	

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **Алека Александрова Стрезова** на тема:

„Българските дипломати. 1879-1912 г.”

за присъждане на научната и образователна степен **„доктор”**

по научна специалност *„История на България”*;

професионално направление 2.2. *История и Археология*;

научна област 2. *Хуманитарни науки*

от доц. д-р **Василка Атанасова Танкова** - Институт за исторически изследвания при БАН, научен ръководител на докторанта

1. Биографична справка

Алека Александрова Стрезова получава средно образование през 2000 г. в 35-то СОУ с изучаване на френски език в София. Висшето си образование завършва в СУ „Св. Климент Охридски” – през 2004 г. придобива ОКС „бакалавър по история”; през 2006 г. ѝ е присъдена ОКС „магистър по стара история”, а през 2008 г. завършва и второ висше образование по специалност „международни отношения”. Владее много добре английски, френски, руски и немски език. Показва отлични умения за работа с Windows, Word, Excel, Database, Internet.

2. Общи данни за докторантурата

Алека Стрезова бе зачислена като докторант, редовна форма на обучение, в секция „Нова българска история” на Института за исторически изследвания (ИИСТИ) на 1 февруари 2008 г. След обсъждане в секцията с участието на докторанта, научният ръководител в мое лице предложи и Научният съвет на ИИСТИ утвърди темата на нейната дисертация: „Българските дипломати. 1879-1912 г.”. В периода на своето обучение докторантката изпълни успешно образователната и научната си програми, показва високи резултати и в научно изследователската си дейност. Тя участва в 2 международни и 3 национални научни конференции, включи се в 2 научни проекта на ИИСТИ, има 4 публикации по темата на дисертацията, а още две са под печат.

По обективната причина „майчинство“ Алека Стрезова бе принудена да прекъсне докторантурата и така постановеното от закона тригодишно обучение се удължи със законово-разрешените две години. Въпреки трудностите, обаче, тя успя да завърши дисертационния си труд в този срок и междувременно да натрупа общо 552 кредита, което е с 302 точки повече от определения в *Правилника на Центъра за обучение* на докторантите на БАН минимум 250.

3. Характеристика на дисертацията и автореферата

Дисертационният труд е с обем 371 стандартни страници и е оформен съгласно изискванията на чл. 9, ал.4, от *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИИСтИ*. Състои се от увод, изложение, организирано в две части, заключение и приложения. Проучените изобилни исторически извори и научната литература, цитирани в научния апарат към текста, са представени в отделна библиография накрая. В своята цялост източниците са разнообразни по вид и произход, архивните и публикувани документи са авторитетни и релевантни на темата.

Темата на дисертацията е посветена на научен проблем, който в исторически аспект не е бил цялостно разработван, а просопографски анализ на българските дипломати въобще не правен. Структурата на дисертацията свидетелства не само за отлично познаване на изследваните процеси, но и за стремеж изложението да се подчини на ясно дефинираните изследователски цели. Взаимовръзките между двете части, отделните глави и разделите на анализа в тях са отчетливо изведени. Организацията на изложението подсказва, че текстът е внимателно обмислен и съобразен с двойната природа на изследването,

Авторефератът отразява адекватно съдържанието на дисертацията и в синтезиран вид представя коректно най-важните констатации, насоки, резултати и изводи от изследването.

4. Оценка на дисертационния труд

Тъй като в качеството си на научен ръководител съм съпричастна към осъществяването на дисертационния труд, ще поставя акцента не върху конкретните приноси, а върху цялостната му оценка. Тя изисква

да посоча най-напред, че във всички работни фази Алека Стрезова доказва уменията си да провежда системно, задълбочено и добре аргументирано изследване, при това на исторически период, за който е натрупана не просто голяма, а наистина огромна литература, издадени са стотици домашни и чужди документи, спомени, дневници.

Макар да изходи от утвърждаваща позиция за състоянието на историографията, посветена на външната политика и дипломатическите отношения на България (в годините от възстановяването на държавата до началото на Балканските войни), още в началния етап на проучване А. Стрезова констатира необходимостта от преглед на критериите и промяна на принципите, върху които би следвало да се базира рамката на една изчерпателна история на дипломацията. Това я доведе до набелязване на основната изследователска цел, която, без да изолира проблемите на външната политика, фокусира анализа върху дипломацията и нейните персонални представители.

По мое мнение именно избраният подход, задавайки методиката на изследване, гарантира множество достойнства на дисертацията. Преди всичко анализът в първата част на труда, като преподава, съпоставя и интегрира известните и неизвестни до сега факти в нова събитийна история, очертава убедително не само неравния път на утвърждаване на дипломатическото представителство в чужбина, но и противоречивия процес на създаване, формиране и модернизация на българската дипломатическа служба. Същевременно историческата част на изследването снабдява заложената във втората част просопография с данни за избора, назначението, кариерното развитие и реализацията, за интелектуалните, професионалните и морални качества на дипломатите.

Във втората, изцяло оригинална част на труда, просопографският прочит на личните истории на 60 български дипломати е базиран на солидно количество исторически, социологически, статистически, етнографски и пр. данни, издирени във всевъзможни източници. Не бих пропуснала обстоятелството, че практически за първи път в тази дисертация професионалните досиета на служителите на МВнР (ЦДА, ф.176, оп.18) се използват систематично. Информационната стойност на целия

този огромен извор на материал е оползотворена за съставянето на социо-културния профил на всеки един от дипломатите, много от които познати досега само като имена.

Главният резултат от просопографския анализ, достигнал до заключения, които трудно могат да бъдат опровергани, е моделирането на колективна биография на българите, обитавали международната дипломатическа сцена от 1879 до 1912 г.

5. Заключение

Дисертацията на А.Стрезова е първото по рода си интердисциплинарно изследване по темата, съдържащо основополагащи научни резултати и ново знание, които представляват безспорен принос в българската историография. Вярно поставените цели и задачи са успешно изпълнени, анализът е критичен, синтезът е коректен, съжденията са обосновани, изказът е прецизен, езикът – академичен. Авторката демонстрира задълбочени познания в областта на новата българска и европейска история и недвусмислено доказва способности за самостоятелни научни изследвания, с което напълно отговаря на изискванията на чл.6, ал.3 от ЗРАСРБ.

Всичко това, както и констатираната редовност при реализацията на докторантурата, ми дават правото на обосновано заключение, че са налице необходимите условия, за да бъде присъдена на **Алека Александрова Стрезова** образователната и научна степен „доктор” за дисертационния ѝ труд „**Българските дипломати. 1879-1912 г.**”. Предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително.

17 април 2013 г.

Подпис:.....

(доц. д-р В.Танкова)